

FLORIN GRIN, OLEG LOZAN, VALENTIN MÎȚA, OLESEA GRIN, GRIGORE PĂUN

CONSUMUL DE TUTUN ÎN ADOLESCENȚA AFECTATĂ DE MIGRAȚIA PARENTALĂ

¹Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

²IMSP Institutul Mamei și Copilului

SUMMARY

ADOLESCENT TOBACCO CONSUMPTION AS AFFECTED BY PARENTAL MIGRATION

Key words: parental migration, adolescents, tobacco consumption

Introduction. Parental migration, as an important socio-economic phenomenon in the Republic of Moldova, primarily affects children left behind, they end up adopting deviant behaviors, such as tobacco consumption

Aim. Examining the role of parental migration in adolescent smoking initiation and developing recommendations to prevent and combat tobacco use among adolescents affected by migration.

Material and methods. 528 adolescents aged between 12-17 years were interviewed regarding their status as a child affected by migration and their status as a smoker.

Results. Adolescents affected by parental migration tend to initiate the consumption of tobacco products in a higher proportion and earlier compared to adolescents from complete families.

Conclusions. The impact of the absence of one or both parents, as a result of labor migration, on the affective, value and moral core of the children left at home is felt through the amplification of various deviant behavioral manifestations and risks.

РЕЗЮМЕ

ПОТРЕБЛЕНИЕ ТАБАКА У ПОДРОСТКОВ ЗАТРОНУТЫХ РОДИТЕЛЬСКОЙ МИГРАЦИЕЙ

Ключевые слова: миграция родителей, подростки, табакокурение.

Введение. Миграция родителей, как важное социально-экономическое явление в Республике Молдова, в первую очередь затрагивает детей, оставшихся дома, которые в конечном итоге принимают девиантное поведение, такое как употребление табака.

Цель. Изучение роли миграции родителей в приобщении подростков к курению и разработка рекомендаций по профилактике и борьбе с употреблением табака среди подростков, затронутых миграцией.

Материал и методы. Было опрошено 528 подростков в возрасте от 12 до 17 лет относительно их статуса ребенка, затронутого миграцией, и их статуса курильщика.

Результаты. Подростки, пострадавшие от миграции родителей, чаще и раньше приобщаются к потреблению табачных изделий по сравнению с подростками из полных семей.

Выводы. Воздействие отсутствия одного или обоих родителей в результате трудовой миграции на аффективно-ценностный и нравственный стержень детей, оставшихся дома, ощущается через усиление различных девиантных поведенческих проявлений и рисков.

INTRODUCERE

La nivel global, aproape una din șapte persoane sunt migranți. Majoritatea sunt migranți de muncă care provin din țări cu venituri mici sau medii și se mută în căutare de oportunități de angajare fie la nivel internațional, fie intern într-o țară (de exemplu, din mediul rural în mediul urban). Unele persoane sunt forțate să migreze din cauza cauzelor acute, cum ar fi conflictele și dezastrele.

Ca urmare a migrației, copiii sunt adesea lăsați în urmă în grija altor membri ai familiei sau îngrijitorilor. În rândul migranților de muncă, un stimulent cheie pentru migrație este speranța de a îmbunătăți situația familiilor și copiilor lor prin creșterea veniturilor gospodăriei și stabilitatea financiară. Deși sănătatea și drepturile lucrătorilor migranți sunt recunoscute ca o prioritate în Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, sănătatea copiilor migranților a fost în mare măsură trecută cu vederea în cercetare și politică. [1,3]

Migrația este, probabil, cea mai importantă tendință socio-economică pentru Moldova, o țară cu una dintre cele mai ridicate rate totale ale emigrației din lume. Migrația are un impact puternic asupra mai multor aspecte ale societății moldovene, inclusiv asupra structurii de vârstă a populației, a economiei și a disponibilității competențelor. În 2020, Moldova avea peste 1.150.000 de migrați internaționali, dintr-o populație de puțin peste 4 milioane de locuitori, adică 28,7 % din populația totală [1] Migrația externă în masă a creat probleme sociale grave în Moldova, inclusiv problema creșterii copiilor în familii separate și creșterea presiunii demografice. 146 mii de copii (circa 14% dintre numărul total al copiilor), au unul sau ambii părinți în străinătate [1,5] Deși este un subiect amplu mediatizat, situația copiilor cu părinți plecați în străinătate la muncă a fost puțin studiată. În acest moment nu se cunoaște nici numărul acestora și nici consecințele negative sau pozitive generate de plecarea părinților la muncă în străinătate. Există unele date statistice oficiale (din păcate insuficiente), precum și câteva studii ale unor organizații non-guvernamentale; aceste studii sesizează unele dintre problemele apărute și sunt un bun punct de start. [4,7] Copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate au un profil asemănător cu cei ce trăiesc în familii monoparentale ca urmare a despărțirii părinților sau a decesului unuia dintre ei. Acest lucru arată că, deși plecarea la muncă este temporară, efectele asupra copiilor pot fi similare cu cele ale unei despărțiri pe termen lung sau definitive [2,3,6] Controlul insuficient asupra copiilor din partea celorlalți adulți din familie, alături de problemele de natură emoțională produse de lipsa afectivității parentale și, în plus, creșterea accesului la diverse oportunități pe măsură ce veniturile din străinătate determină o creștere a bunăstării materiale, pe de o parte, precum și din cauza accesului ușor la alcool, tutun și droguri ilicite, sunt în măsură să dezvolte la copii și adolescenți anumite tendințe deviante.[4,9] Printre ele se numără infecțiile cu transmitere sexuală, sarcinile nedorite, consumul de substanțe, problemele de sănătate mintală și sinuciderea, cele mai frecvent fiind consumul de alcool și tutun [1,5]

Timpul inițierii consumului de tutun la fel este foarte important, studiile demonstrând faptul că inițierea cât mai timpurie a consumului de tutun de către adolescenți garantează obținerea dependenței față de produsele din tutun la vârsta de adult. S-a stabilit că din adolescenții care încearcă produse din tutun, mai mult de o treime vor deveni fumători zilnici și aproape 25% vor deveni dependenți. Conform GYTS, 16,3% dintre adolescenții de 13 – 15 ani din țara noastră sunt fumători activi și cel puțin 4 din 10 adolescenți se află în ambianța persoanelor care fumează în locurile publice; mai mult de ¼ dintre ei sunt expuși la fumul de tutun la domiciliu.[6,8] Lucrarea reflectă rezultatele studiului influenței migrației părinților asupra inițierii consumului de tutun

la adolescenți cu elaborarea măsurilor necesare pentru ameliorarea impactului negativ al migrației parentale pe de o parte și combaterea consumului de tutun anume în categoria adolescenților afectați de migrația parentală.

MATERIAL ȘI METODE

Pentru realizarea obiectivelor generale și specifice ale cercetării, a fost alese metode cantitative care să permită o analiză complexă și comprehensivă a impactului migrației părinților asupra inițierii fumatului la adolescenți. Instrumentul de cercetare: chestionar elaborat în interesele studiului, în mare parte studiul standardizat GYTS, adaptat scopurilor și obiectivelor cercetării. Populația țintă: adolescenți din Republica Moldova cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Debutul fumatului la o vârstă fragedă indică despre absența controlului parental. Atunci când părinții sunt absenți, cum ar fi cazul părinților care lucrează în străinătate, există îngrijorări că copiii ar putea să nu fie îndrumați corespunzător. Cu un număr semnificativ de mame și tați ai adolescenților care migrează în străinătate pentru a-și satisface nevoile economice ale familiilor lor, Republica Moldova a devenit cunoscută ca o „națiune de migrație”.

Structura eșantionului cercetării denotă un tablou similar cu referire la profilul socio-demografic al copiilor afectați de migrație, relatat de majoritatea studiilor realizate în domeniu. Majoritatea adolescenților participanți în cercetare au avut vârsta de 14-15 ani, practic acea vârstă critică la care apare consumul de tutun În dependență de prezența variabilei prezența unui părinte migrant, eșantionul a fost clasificat în 2 loturi

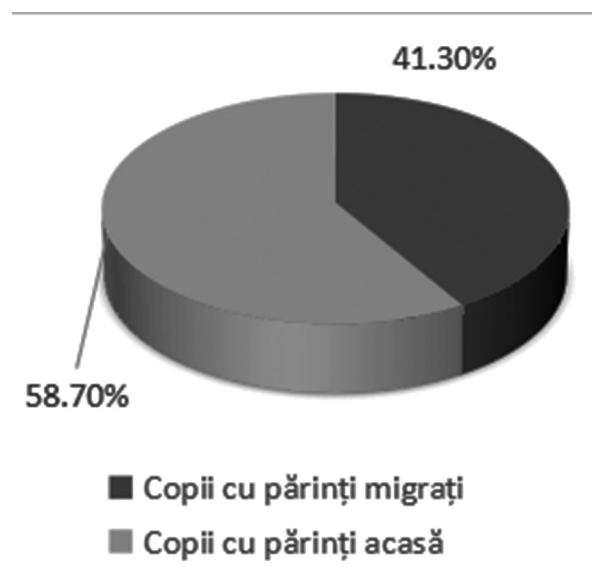

Diagrama 1. Statutul migrațional al adolescenților participanți în studiu

mari de studiu, copiii cu părinți acasă și copiii cu părinți migranți.

La evaluarea prezenței părinților în viața copiilor observăm că se atestă o incidență mare a copiilor care are cel puțin un părinte migrant, astfel practic fiecare al doilea copil inclus în studiu trăiește în familie monoparentală. **Determinarea factori socio – situaționali de context familial ce ar putea contribui la inițierea fumatului la adolescenți.** În urma analizei datelor referitor la inițierea fumatului de către adolescenți s-au obținut următoarele: Copiii cu părinți migrați au încercat să consume produse din tutun în proporție de 56,4%, pe când copiii cu părinți acasă tind să inițieze consumul de tutun în proporție mai mică — 38,4%.

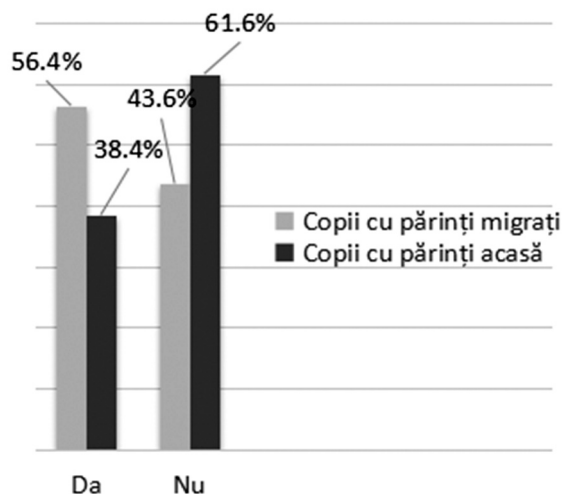

Diagrama 2. Inițierea consumului de tutun de către adolescenții din Republica Moldova

Este necesar de notat faptul că totuși copiii cu părinți acasă spun „Nu” fumului de țigară în proporție considerabilă (61,6%), comparativ cu adolescenții afectați de migrația parentală (43,6%).

Studierea factorilor ce țin de inițierea consumului de tutun la adolescenții afectați de migrație în dependență de persoana emigrată din familie a denotat următoarele: adolescenții care au mama plecată au încercat să fumeze în proporție de 58,4%, acei care au tatăl emigrat au inițiat consumul de tutun în proporție de 54,9, și adolescenții cu ambii părinți migrați au avut prima experiență de consum de tutun în mărime de 58,1%.

Rezultatele cercetării vârstei debutului consumului de tutun a evidențiat următoarele date: adolescenții care au părinții migrați tind să inițieze consumul de tutun la vârsta precoce 10-11 ani, cu atingerea apogeului la 14 ani. Adolescenții care au părinții acasă tind să încerce consumul de tutun la o vârstă mai tardivă 13-14 ani, la fel cu atingerea unui maxim la vârsta de 14 ani. În ambele situații adolescenții totuși încearcă să inițieze consumul de tutun la acea vârstă critică de 12-14 ani, atunci când practic se obține și dependența față de tutun (studiul GYTS, 2019)- tabelul 3.

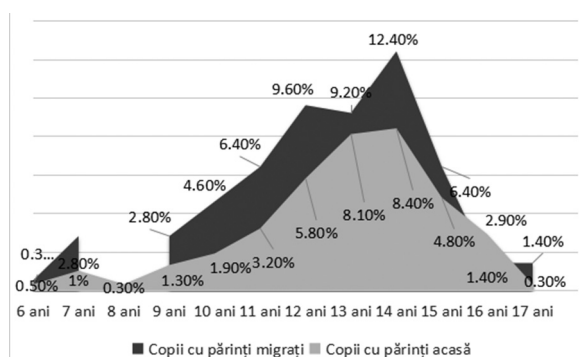

Diagrama 3. Vârsta adolescenților la prima experiență a consumului de tutun

Studierea determinantelor care au dus la inițierea consumului de tutun la adolescenți au oferit următoarele rezultate: curiozitatea rămâne factorul cel mai determinat în încercarea de a consuma tutun de către adolescenți la ambele loturi de studiu, în 34,9% și respectiv 26%. Un alt motiv major pentru care copiii cu părinți migrați au inițiat fumatul au fost problemele cu părinții (9,6%)- tabelul 2.

Au recunoscut că au un statut de fumător activ 18,1% din adolescenți, cu creștere față de ultimul studiu GYTS din 2019, care ne dă o cifră de 16,3%.

Dacă e să comparăm alegerile în dependență de tipul de tutun consumat observăm că țigara obișnuită rămâne a fi opțiunea principală a adolescenților din ambele grupuri în proporție de 31,7% vs 22,7%. Țigările electronice au fost alese de către fiecare al patrulea adolescent afectat de migrație, și fiecare al cincilea adolescent cu părinții acasă. Narghileaua, opțiunea din top 3 produse din tutun utilizate de către adolescenți a fost încercată de 18,6% vs 14,3%. Este de notat faptul că totuși grupul de copii adolescenți afectați de migrația părintească consumă produse din tutun în proporții mai mari.

Raportarea datelor din studiu la datele oferite de GYTS ne arată o creștere a consumului de țigară electronică de la 12,7% la 16,4%, o creștere a popularității țigărilor electronice printre adolescenți.

Adolescenții incluși în studiu sunt supuși fumatului pasiv în familie în proporție de peste 40%. Raportat la datele studiului GYTS (28,3%), observăm o creștere de peste 12% a consumului de tutun în familiile copiilor.

CONCLUZII

Impactul absenței unuia sau ambilor părinți, ca urmare a migrației de muncă, asupra nucleului afectiv, valoric și moral al copiilor rămași acasă se resimte prin amplificarea diverselor manifestări comportamentale deviante și riscuri.

Consumul de tutun are o incidență mai mare în rândul adolescenților din familii separate din cauza migrației părinților, iar aceasta poate fi considerată ca factor de risc. Absența mamei din viața adolescentului, sau a ambilor părinți crește riscul inițierii precoce a consumului

Tabelul 1. Consumul de tutun la adolescenți

		Adolescenți cu părinți migrați, %	Adolescenți cu părinți acasă, %
Ai încercat să fumezi?	Da	56,4	38,4
	Nu	43,6	61,6
Ce te-a determinat să încerci să fumezi?	Curiozitatea	34,9	26,1
	Fumează părinții	0,9	1
	Este la modă	1,8	1
	Fumează prietenii	5	3,9
	Problemele cu părinții	9,6	1,6
	Altele	5	4,2
Ce tipuri de tutun ai încercat?	Țigări obișnuite	31,7	22,7
	Țigări electronice	24	18
	Narghilea	18,6	14,3
Fumează cineva în familia ta?	Da	55,5	44,5
	Nu	49,5	50,5
Cine fumează în familia ta?	Ambii părinți	4,1	5,2
	Mama	1,8	1,9
	Tata	38,5	32,9
	Fratele, sora	5,5	6,5
	Mai mulți membri ai familiei	9,1	4,5

de tutun. Copiii din familii afectate de migrație tind să inițieze mai precoce consumul de tutun comparativ cu cei care trăiesc în familii biparentale.

Adolescența medie, datorită transformărilor psiho-sociale specifice vârstei, reprezintă perioada critică pentru inițierea consumului de tutun în diferite forme. Totuși, conform studiului, indiferent de măsurile luate în ultimii ani (politicile antifumat), adolescenții tind să consume mai mult produse din tutun și în special a crescut consumul de țigări electronice (dispozitive care încălzesc tutunul).

Copiii sunt supuși fumatului pasiv în familii în proporții destul de mari, cu o creștere a variabilei acesteia față de ultimul studiu efectuat în țară.

BIBLIOGRAFIE

1. Fellmeth. G., Kelly Rose-Clarke, Health impacts of parental migration on left-behind children and adolescents: a systematic review and meta-analysis www.thelancet.com Vol 392 December 15, 2018)
2. FIȘĂ DE ȚARĂ PRIVIND MIGRAȚIA ȘI COMPETENȚELE MOLDOVA, septembrie 2021
3. MIGRAȚIA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI SECURITATEA SOCIALĂ: FOAIE DE PARCURS. MOLDOVA – UE, 2018
4. Toth G., Efectele migrației: copiii rămași acasă , 2007
5. <https://www.unicef.org/moldova/what-we-do/adolescent-health-and-development>
6. IMPACTUL MIGRAȚIEI PĂRINȚILOR ASUPRA COPIILOR RĂMAȘI ACASĂ, Salvați copiii, România, 2007
7. Ianachevici M., PROFILUL ȘI PROVOCĂRILE ACTUALE ALE LUCRĂTORILOR MIGRANȚI MOLDOVENI (constatări de bază), Chișinău, 2020
8. GLOBAL YOUTH TOBACCO SURVEY, FACT SHEET, REPUBLIC OF MOLDOVA, 2013
9. <https://prosanatate.md/consumul-de-tutun-in-adolescenta/> , Natalia Silistrari, 2019